

Varahommik

Pühapäev, 5. november 2017

Naine ei kuule enam hotellist muusikat.

Külm löikab luudeni. Ükskõik kui tihedalt ta mantlit ümber tirib, poeb tuul ikka selle alla.

Iga närv tema kehas karjub, et ta tagasi pööraks. Niimoodi keset ööd välja tormamisest ei tule midagi head, ta ei tunne ümbrust piisavalt hästi. Ta mõtleb hotellis jookide juures istuvale perekonnale. Selle järgi, millises seisus nad olid, ei märka keegi esialgu tema puudumist. Kui temaga midagi juhtub, ei anna keegi ilmselt enne hommikut häiret.

Naine langetab pea ja rühib edasi, püüab sõrmi ja varbaid liigutada, ehkki vaevalt tunneb neid. Ta märkab silmanurgast liikumist ja vaatab vilksti kõrvale. Ta näeb läbi lumetuisu rühkiva inimese piirjooni ja nüüd hakkab ta süda meeletult taguma, kuni ta taipab, et see on ainult veidi inimest meenutav laavamoodustis. Ta peaks sellega juba harjunud olema.

Naine rühib edasi, sammhaaval, üritab mitte paanikasse minna. Aeg möödub, aga tal pole aimugi, kaua ta kõndinud on. Pimedas ja lumetormis oleks aeg ja ruum nagu olemast lakanud.

Jah, kummalisel kombel on õues olemine kergenduseks. Hotell hakkas lõksu meenutama, nagu oleksid selle betoonseinad talle peale vajunud ja hingamist takistanud. Nüüd suudab ta mõelda ainult sellele, et autosse istuda ja koju sõita. Koju oma majja ja oma sooja voodisse ning igapäevasse argiellu, mille väärtust ta alles nüüd mõistab. Aga ta ei saa veel koju minna. Esmalt peab ta edasi kõndima, pimedas otsima, paanikas sellest, mida leida võib. Ja veel enam sellest, mida ta leida ei pruugi.

Pead pöörates näeb ta kapuutsi all nägu, põsed külmast punased. Ilme pole vaenulik, aga pilgus on midagi õelat, mida ta pole varem näinud. Või ehk lihtsalt pole tahtnud näha.

Ta hakkab kiiremini kõndima, aga lõksuaetud tunne on tugevam kui enne. Ja tal tuleb pähe mõte, et võib-olla ei tekitanudki temas painavat tunnet mitte hotell, vaid seal peatuvad inimesed. Tema perekond. Inimene, kes pimeduses paari sammu kaugusel tema kannul kõnnib.

Kaks päeva varem
Reede, 3. november 2017

Irma

Hotelli töötaja

Avan ärgates kohe silmad, nagu oleks keegi lambi põlema pannud. Kõõgist minu toa kohal hõljub nõrka kohvilõhna, tõmban seda sügavale ninna, keeran end selili ja ringutan.

Täna on reede. Mu tööpäev algab keskpäeval, olen keskööni kestvas vahetuses nagu igal reedel. Kell on alles kaheksa, võiksin natuke pikemalt voodis vedeleda ja uuesti magama jääda või öökapil seisvat raamatut lugeda, aga olen liiga evelil.

See tunne meenutab piduõhtuks valmistumist, kui ma noorem olin. Liblikad kõhus väljavaatest lõbusale õhtule.

Nad tulevad täna, kordub refrään mu peas ja ma naeratan nagu väike laps jõulude ajal.

Ma tean, et rumal on nii evelile minna. See ei tohiks nii suur asi olla ja ei olegi – või vähemalt suuremale osale inimestest ei oleks –, aga sel nädalavahetusel toimub hotellis perekonna kokkutulek. Või ehk peaksin seda sünnipäevapeoks nimetama. Naine, kes helistas, et hotelli broneerida, seletas, et tema abikaasa vanaisa oleks pühapäeval saja-aastaseks saanud, nii et tema järglased veedavad tema auks nädalavahetuse koos. Nad broneerisid terve hotelli, ehkki neid pole nii palju, et kõik toad ära täita.

See ei pruugi kõlada hea põhjusena nii põnevil olla, aga see pole tavaline perekond. Snæbergid on kõigest üks Islandi kõige rikkamaid ja võimsamaid suguvõsapid. Ingólfur, kes oleks pühapäeval saja-aastaseks saanud, asutas Snæbergi AS-i, millest on saanud omaette mõiste – Islandi mõõdupuu järgi tohutu äriimpeerium, kus on sadu töötajaid ja aastakäive küündib miljarditesse kroonidesse.

Mitte et ma firma äripoolest ja ajaloost kuigi palju teaksin. Tean ainult, et perekond on superrikas.

Ajan end põlvili ja tõmban kardinal eest. Väljas on peaaegu täiesti pime, sest päikesetõusuni on veel tubli tund aega, aga võib märgata laiali pillutud, samblaga kaetud kive mõlemal pool maja laiuväljal. Sellest ajast, kui siin tööle hakkasin, olen tihti tabanud end mõttelt, kas ma suudan üldse tagasi linna kolida, oma korterisse, kust avaneb vaade naabri akendesse ja prügikastidele all kujas.

Võtan lauvalt sülearvuti, poen uuesti voodisse, sisestan otsingumootorisse „Snæberg“ ja silmitsen ekraanile ilmunud pilte. Nende seas on hulk tuntud inimesi, kes on jätnud jälje Islandi äri- ja poliitringkondadele, samuti nooremaid sugulasi, kes on tuntud pidutsejad. Mõned neist saavad vaevalt kodust lahkuda või midagi internetti postitada, ilma et meedia sellest uudisloo teeks.

Hákon Ingimar on nooremast põlvkonnast. Tal oli veel üsna hiljuti suhe ühe Islandi lauljaga ja pärast seda on ta koos olnud Brasiilia supermodelliga.

Klõpsan viimasele uudisele Hákon Ingimarist ja näen, et tema ja modell on lahku läinud, ehkki uudise juures nende lahkumine on foto neist kallistamas. Heleda pea, siniste silmade ja üleskeeratud särgivarrukate alt paljastuva kuldse päevituse järgi võiks öelda, et noormees peaks filmis või lõhnaveereklaamis mängima. Tema nüüdseks endine tüdruk jätab suurema osa teisi varju, tal on lopsakad huuled ja lõputult pikad jalad.

Mõlemad on nii vapustavad, et on peaaegu võimatu mitte kadedust tunda. Mitte mõelda, mis tunne oleks olla nemad, olla rikas ja ilus, vaba tegema peaaegu kõike, mida soovid. Minna spontaansele nädalalõpureisile Pariisi, osta täpselt selliseid riideid, nagu tahad. Samas kui mina saan supermarketis hädavaevu süüa osta, ilma et seest õõnsaks tõmbuks, kui ma oma kaardi ulatan.

Veau kihla, et Hákon Ingimar pole kunagi selles olukorras olnud. Tuleb vaid sotsiaalmeediat vaadata taipamaks, et raha-probleeme tal pole. Fotodel kannab ta alati disainerrõivaid (ehkki pool aega on ta riideteta), kaanib viietärnihotellides kallist veini, sõbrad ja austajad ümberringi. Veau kihla, et Hákon Ingimar pole kunagi üksildane olnud, ta on selleks liiga populaarne.

Mina pole kunagi populaarne olnud. Olen alati vaeva näinud, et sõpru leida ja hoida. Mina pidin olema see, kes ustele koputas või telefonitoru haaras. Mulle on öeldud, et olen liiga klammerduv ega tea, millal eemale tõmbuda. Tegelikult peetakse sind liiga klammerduvaks ainult siis, kui inimesed sind oma seltsi ei taha. Veel üks probleem, mida Hákon Ingimaril kindlasti pole.

Tõmban sügavalt hinge ja tuletan endale meelde, et sellistest võrdlustest pole kasu. Ja Snæbergide perekonnale ei toodud ju kõike kandikul kätte, eriti mitte alguses. Hákon Ingimari vanavanaisa Ingólfur asutas oma esimese firma seitsmeteistkümneselt, kasutades väikest kalalaeva siinsamas Lääne-Islandil. Ta tegi oma jõukuse nimel kogu elu ränka tööd. Järe tulijad on tema edust kasu lõiganud ja ehkki see on lihtsam kui tema moodi nullist alustada, pidid nad midagi õigesti tegema, et perekonna vara hoida.

Tagasi kerides märkan Petrat, temagi on Ingólfuri lapselapselaps. Nii palju kui mina tean, ei tööta Petra Snæberg perefirmas, ehkki on selle edust muidugi kasu lõiganud. Tal on oma sisekujundus- ja konsultatsioonifirma. Tal on sotsiaalmeedias tuhandeid jälgijad ja ta teeb paljude firmadega koostööd. Võimatu on avada ajalehte või internetimeediaplatformi, ilma et silma jääks tema nägu reklaamis loosungiga: „Miks mitte kutsuda Petra ja muuta oma kodu pühamuks?“

„Pühamu“ on sõna, mida ta kogu aeg loobib, näiteks ütleb ta: „Sinu kodu on eelkõige pühamu, koht, mis peegeldab sinu sisemist mina.“

Kui inimesed hakkaksid minu üle mu Reykjavíki korteri alusel otsustama, ei tahaks ma küll nende otsust kuulda. Ma pole pühendanud eriti palju mõttetööd asjade sättimisele. Need on lihtsalt seal, sest sattusid sinna. Riulid on lihtsalt riulid, koht, kus asju hoida. Mu korter on lihtsalt korter ja ma ei pea seda küll üheski mõttes pühamuks.

Avan Petra Facebooki profiili ja lappan fotosid.

Tal on Gesturi-nimeline abikaasa ja fotodest ei ole kohe aru saada, kuidas nad kohtusid. Näen ainult, et mees peab päriselus tõeliselt šarmantne olema. Gestur töötab ravimifirmas programmeerijana, aga kahtlemata lõpetab temagi ühel päeval perefirmas nagu suurem osa inimesi, kes Snæbergide suguvõsasse abielluvad. Tegelikult olen üllatunud, et ta pole seda juba teinud.

Gesturil ja Petral on kaks last, Ari ja Sigrún Lea, keda on alati Leana teatud. Nunnud nimed, sobivad pigem väikestele lastele kui täiskasvanutele. Ja lapsepõlvefotodel on nad tõesti nunnud: Ari spordiriietes, juuksed suvepäikeses peaaegu valged, Lea tugev väike tüdruk, lai naeratus näitab suuri hambaid, tumedad juuksed ripuvad vööst allapoole.

Lea on Arist vanem, aga mitte palju – kaks-kolm aastat ehk. Klõpsan tema nimele, aga avaneval lehel pole peaaegu mingit infot. Instagramis on ta palju aktiivsem. Seal võib tema profiililt näha, et too suurte esihammastega tüdruk prunditab nüüd huuli ja kannab nabapluusi. Ta ei ole enam tugev, vaid sale, pikad juuksed on hobusesabas, ainult paar salku raamivad nägu. Ta meenutab lauljat – olen tema nime unustanud –, kes on samuti väikest kasvu ja sale, pikkade tumedate juuste ja šokolaadipruunide silmadega.

Uurin Lea fotode tausta, üritan piiluda tema tuppä, tema ellu, aga ei silma midagi huvitavat. Miski ei anna rohkem aimu sellest, kes ta on või mida teeb. Paljud fotod tema lehel on tehtud välismaal, suurlinnades või puhkekohtades. Ühel fotol on bikiinides Lea rannas, teisel on ta Times Square'il, Sephora

ostukott näpu otsas, kolmandal Gucci kotiga London Eyel. Alles kuusteist, aga juba palju rahvusvahelisem kui mina. Ei tea, mitu korda aastas ta välismaal käib, millistes hotellides tema ja ta pere peatuvad.

Lükkan arvuti kaugemale ja annan endale valjusti käsu lõpetada. Inimeste kadestamine pole minu stiil. Aga ükskõik kui tihti ma endale meenutan, et küllap on Snæbergidelgi oma mured nagu meil kõigil, mõtlen ikka, mis tunne oleks olla üks nende seast.

Täna tulevad nad sellesse hotelli ja ma näen oma silmaga, kas nad on nii täiuslikud, nagu nende välimus viitab. Võib-olla erutabki mind kõige rohkem mõte lähemalt näha ja märgata kõiki neid praokesi, mis täiusliku pealispinna all kindlasti olema peavad. Sest muidugi pole nad täiuslikud.

Mitte miski ei ole.

Praegu

Pühapäev, 5. november 2017

Sævar

Lääne-Islandi kriminaalpolitsei uurija

Mäe sees oli sügav vagu, nagu oleks keegi selle hiiglasliku kirvega pooleks rainunud. Sævar tõstis pilgu järsakule, mis oli hulk meetreid kõrgemal, ja tundis, kuidas põlved nõrgaks läksid. Sellisest kõrgusest kukkudes on võimatu ellu jääda, nagu tõendid nende jalge ees liigagi hästi näitasid.

„Pagana kõrge kukkumine,“ nentis Hörður ilmselget.

„Jah.“ Sævari hääl oli nagu kraaksatus ja ta hakkas kõhima. Ta langetas ruttu pilgu jalanõudele ja pilgutab silmi. Ta oli lapsest saati kõrgusekartuse all kannatanud, sellest ajast, kui oli väikese poisina näinud, kuidas üks tema sõpradest kortermaja teise korruse aknast välja kukkus. Nad kõõlusid rõdupiirdel, ässitasid üksteist üle ääre rippuma. Kui sõbra haare järele andis ja ta punasesõstrapõõsastesse kukkus, oli Sævar kindel, et teine oli surnud. Aga õnnekombel pääses poiss kõigest murtud käeluu ja paari kriimuga, millega ta veel mitu nädalat uhkustas.

Sævar oli pärast seda tükk aega näinud õudusunenägusid, kus tundis, kuidas õhk temast mööda vihiseb, kui ta, pea ees, kukub, nagu oleks tema ise kukkunud, mitte sõber. Ta ärkas paaniliselt teki külge klammerdudes, mõnikord põrandal, aga tavaliselt ikka voodis, higist läbimärg, süda peksmas. Isegi praegu, nii palju aastaid hiljem, ei talunud ta kõrgusi ja suutis vaevalt nende peale mõeldagi, ilma et pea oleks hakanud ringi käima.

Et mõtteid mujale viia, keskendus ta nende jalge ees lamavale surnukehale. Kaugemalt vaadates oli see ümbritsevasse maastikku sulandunud, hall sullejope meenutas lumest turritavat

kaljut, aga lähemale minnes oli see osutunud õhukese lumekihiga kaetud inimeseks, käed-jalad ebaloomuliku nurga all laiali.

Sævar jälgis, kuidas Hörður kummardus, pea viltu, ja tõstis kaamera. Kui ta pilte tegi, näis fotoaparaadi klõpsumine sügava vaikusega vastuolus olevat.

Sævar oli Hörðuri aeglaste, põhjalike töövõtetega tuttav ja sai aru, et siin läheb aega. Nad olid hulk aastaid Akranesi politseijaoskonnas koos töötanud, aga sellest ajast, kui Hörður uurijaks edutati, oli Sævar kaks aastat tema otseses alluvuses olnud. Nüüd tegutsesid nad iga päev tihedalt koos osana kolmemehelisest Islandi lääneosaga tegelevast kriminaalpolitseinike meeskonnast.

Sævar tõstis uuesti pilgu, et ümbrust uurida. Lähedal asuvate mägede lumiste tippude taga märkas ta Snæfellsjökulli liustiku valgeid laamu, mis kerkisid merest nagu hiiglaslik kuppel poolsaare otsas. Mõned linnud olid nii kõrgel, et neid oli võimatu määrata, ehkki ta kuulis rannast kajakate kaugeid karjeid. Lähedast maanteed ei kasutatud ilmselt kuigi palju, mõni üksik auto sõitis mööda ja kadus peaaegu kohe nõlvaku varju.

Öösel oli möllanud lumetorm, aga tuisk oli maapinna puhtaks pühkinud, siin-seal oli mõni harv hang. Nüüd valitses hingetu vaikus, imeliselt liikumatu. Vaikus peale tormi, mõtles Sævar. Või peaks olema vaikus enne tormi? Ta ei suutnud meenutada.

Enne kui ta maastikku põhjalikumalt silmitseda jõudis, hüüdis Hörður: „Näed seda?“

Sævar astus lähemale. Teda tabas jälle pööritus ja ta pidi suutäie sülge neelama. Nende kohal kõrguv järsak tundus ähvardav, ehkki kaine mõistus ütles, et karta pole midagi.

„Mis on? Mida ma nägema pean?“

„Siin.“ Hörður osutas ohvri käele.

Sævaril läks hetk aega, enne kui ta aru sai, millele Hörður osutas, aga siis ta nägi. Nägi kokku surutud rusikast turritavaid tumedaid juuksesalke.

Kaks päeva varem
Reede, 3. november 2017

Petra Snæberg

Olen terve hommiku mööda maja ringi jooksanud nagu peata kana ja maja suurust mananud – mitte esimest korda. Kolmsada kuuskümmend viis ruutmeetrit, tänan väga: kaks korrust, kelder ja garaaž kahele autole. Ehkki omal ajal tundus hea mõte lastetoad meie omadest erinevale korrusele panna, muudab see maja korrashoidmise koristaja käikude vahel täielikuks õudusunenäoks – kadunud asjade otsimisest rääkimata. Näiteks praegu näib, et kõik laadijaid on õhku haihtunud, mis on uskumatu, arvestades, kui palju neid majas on. Ma kahtlustan, et need on kõik kas Ari või Lea toa pörandal, aga nad vannuvad, et pole laadijaid näinud, ja minul ei lubata neid muidugi ise otsima minna. Vean kihla, et nad pole viitsinud vaadatagi.

„Lea! Ari!“ hüüan esimeselt korruselt keldrisse ja seda mitte esimest korda täna hommikul. „Me hakkame kümne minuti pärast minema. Tooge oma kotid! Isa pakib asju autosse.“

Ootan vastust, aga seda loomulikult ei tule.

Noh, see on nende probleem. Tõmban käega läbi juuste, vaatan hajameelselt ringi. Hommikusööginõud pole ikka veel ära koristatud. Köögilual on kausid piima ja läbi ligunenud hommikusöögihelvestega. Ma ei kavatsen neid mingil juhul terveks nädalavahetuseks siia jätta.

Koristades vaatan peas läbi nimekirja kõigest, mida veel teha vaja, ja kõigest, mis ma olen ilmselt unustanud. Maja on nagu prügimägi. Kui Gestur eile õhtul hilja koju jõudis, läks kõik natuke nässu ja ma tormasin voodisse ega teinud ühtki neist asjadest, mida olin kavatsenud enne magaminekut teha.

Pole minu moodi pakkimist viimaseks hommikuks jätta. Tavaliselt on mul kõik kontrolli all: sünnipäevad, õhtusöögid, erilised sündmused. Ma olen nimekirjade tegija. Vähesed asjad valmistavad mulle rohkem rõõmu kui ristikeste tege- mine tehtud tööde ette. Mul on arvutis eraldi nimekirjad rannapuhkuseks, linnapuhkuseks ja Islandi loodusretkedeks. Organiseerimatus pole valik. Ilma oma organisaatorivõimeteta poleks ma iial suutnud korraga perekonda koos hoida ja oma äri alustada.

Suurem osa inimesi arvab, et tänu perekonnale toodi mulle kõik kandikul kätte, aga miski ei saaks tõest kaugemal olla. Rajasin oma firma, InLook, mis tegeleb sisekujunduse ja konsul- tatsiooniga, omaenda ränga tööga ja mul läks mitu aastat, enne kui see kasumit teenima hakkas.

Kuna Gestur õppis majandust ja arvutiasjandust, sai ta mind aidata praktiliste asjadega, nagu eelarve koostamine ja projektide ajakavad. Algul tegelesin kõige muuga ise: projektide hanki- mine, sisekujundus ja sotsiaalmeedia. Aga nüüd olen mõnede tööde jaoks inimesed palganud ja minu roll piirdub valdavalt esimeste kohtumistega klientidega, kus arutatakse ideid ja ma saan nende nõudmistest parema ülevaate. See on raskem, kui paistab, sest inimestel pole tihti mingit aimu sellest, mida nad tegelikult tahavad.

Alguses olid mu kliendid pigem eraisikud, aga viimastel aastatel olen laienenud, kujundan kõike kodudest töökohtadeni. Praegu töötab mu firmas viisteist inimest, kaheksa neist disaine- rid, mina kaasa arvatud, ja varsti pean rahvast juurde palkama. Suudan hädavaevu nõudmisega sammu pidada ja viimase aasta jooksul olen vanematele tagasi maksnud iga viimase kui krooni nende esialgsest investeeringust minu firmasse.

Nii et mulle teeb haiget, kui inimesed ütlevad, et mulle on kõik kandikul kätte toodud, sest see alahindab minu viimase kümne aasta rasket tööd. Muidugi andsid vanemad stardikapitali

ja aitasid firmat luua, aga kõik ülejäänud tegin mina. Arendasin kaubamärgi, hoolitsesin reklaami eest, lõin kliendibaasi ja palkasin töötajad. Viimasel ajal on kõik nii hästi läinud. Peaksin pagana õnnelik olema.

Panen nõudepesumasina kinni ja vajutan tööle, ehkki see pole sugugi täis. Siis toetun vastu tööpinda ja kuulan vee rütmilist solinat masinas.

Eilne tühi veinipudel on ikka veel laual. Tunnen magushapukat lõhna, topin pudeli prügikasti ja lükkan silma alt ära. Jõin suurema osa sellest eile õhtul üksinda teleka ees ära, kui Gestur väljas oli. Mul oli vaja midagi närvide rahustamiseks. Viimased paar nädalat on hääl mu peas perekonna kokkulekuni jäänud päevi lugenud: *kolm, kaks, üks...*

Naeratan Arile, kes on viimaks ülemisele korrusele tulnud, aga mu naeratus kuhtub veidi, kui ta võtab kausi ja helbepaki, mille ma just ära panin.

„Mida sa teed?“ küsin.

„Hommi-kust söön,“ vastab Ari selle *mis see sinu asi on?* tooniga, mis teismelistel nii loomulikult välja tuleb.

„Ari, ma koristasin asjad just ära,“ vaidlen kaeblikult. „Me hakkame minema.“

Ari poriseb midagi ja valab piima kaussi.

Seisan ja jälgin teda vaikides. Silmitsen ilusaid heledaid juukseid, mis on liiga pikad, aga talle nii hästi sobivad. Kui ta väike oli, olid tal valged lokid, aga nüüd on ta juuksed lihtsalt kenasti laines. Tal on sile, veatu nahk, mille nimel iga kosmeetik oleks valmis surema, aga terav, nurgeline lõug ei lase näol liiga õrn paista.

Ari on alati mu nõrk koht olnud, laps, kellele ma ei suuda ei öelda ja annan alati kõik, mida ta tahab. Laps, kes toob mu näole naeratuse – piisab ainuüksi mõttest temale. Ma ei suuda Ari peale vihastada.

„Mis su sõrmedega juhtus?“ küsib poiss.

„Ei midagi,“ vastan sõrmi rusikasse surudes, et küüsi peita. Küüenenahad ja nende ümbrus pole kunagi jubedamad välja näinud. Fakt on see, et ma närin küüsi ja ilmselt järaks sõrmed ka ära, kui ma end ei peataks. Aga ma pole aastaid nii hullusti küüsi närinud, mitte pärast teismeliseiga, nii et küllap tegin seda unes. Ärgates olid padjapüüri tillukesed veretäpid ja suus rauamaitse. Kaks sõrme on nüüd multifilmiloomade piltidega plaastritesse mässitud – ma ei leidnud teisi –, nagu oleksin väike laps.

Ari kortsutab kulme, need on palju tumedamad kui ta juuksed. Lapsena koosneski ta ainult silmadest. Tema pikad tumedad ripsmed meenutasid nuku omi.

Gestur astub kööki ja temaga koos tuleb pahvakas külma õhku. Ta jättis välisukse lahti ja silmanurgast näen põõsaid maja ees. Tuul keerutab kõnniteel kuivanud lehti. Heli, mida need kõnniteeplaate puudutades teevad, näib kummaliselt vali, nagu oleks keegi heli põhja keeranud ja kõik teised hääled vaigistanud. *Kolm, kaks, üks...*

„Panin paagi täis,“ teatab Gestur.

„Suurepärane.“ Naeratan laialt ja panen käsivarred rinnale risti. „Siis võime minema hakata.“